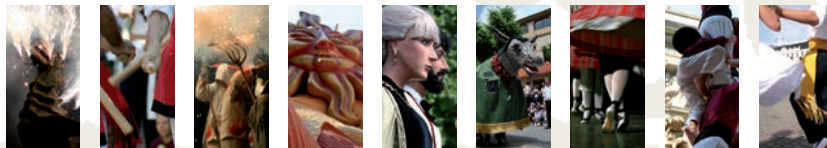

28è
aplec

=====
L'aplec internacional
=====

1988 / 2015

Torí

Divendres 7, Dissabte 8 i Diumenge 9 d'agost de 2015 / Venerdì 7, Sabato 8, Domenica 9 agosto 2015

28è aplec Internacional - Torí - Divendres 7, Dissabte 8 i Diumenge 9 d'agost de 2015 / Venerdi 7, Sabato 8, Domenica 9 agosto 2015

Ball de bastons - Ball de Pastorets - Bestiari - Capgrossos - Castells - Cobles - Dracs - Esbarts - Falcons - Gegants - Havaneres - Jocs tradicionals - Moixiganga - Música tradicional - Sardanes

És un plaer saludar la 28ena edició de l'Aplec Internacional que, gràcies a la bona feina i a l'impuls d'Adifolk, Associació per a la difusió del Folklore, porta enguany a Torí, dels dies 7 al 9 d'agost, un important tast de la nostra cultura tradicional i popular.

Actes d'aquest tipus ens han ajudat a reeixir en la diplomàcia del lleure, amb el llenguatge universal de la música i del ball, per donar a conèixer la nostra identitat de nord a sud d'Europa, de Tallinn a l'Alguer, i d'est a oest, de Timisoara a Lisboa, en un periple de 28 anys de bona acollida i d'escalf de la ciutadania. Per això, cal reconèixer la il·lusió i el capteniment de les prop de 500 persones que hi participen, les quals conjuntament amb els acompanyants, esdevenen cada estiu ambaixadors d'una tradició que és viva i ben adaptada a la modernitat.

En el cas de la capital piemontesa, les arrels culturals comunes i, singularment, els paral·lelismes amb Catalunya d'europèisme, vocació cultural i potència industrial, crearan sens dubte un entorn més proper i faran més fàcil la difusió de la nostra festa. Entenc que, tots plegats, agrupacions musicals, ball de bastons i cercavila, bestiari festiu, capgrossos, falcons, castellers, esbarts i les cobles i colles sardanistes us sentireu com a casa, alhora que hi portareu el bo i millor de casa nostra.

Agraeixo també la bona acollida i hospitalitat de les autoritats torineses i us desitjo que culmineu amb èxit i alegria aquesta festa europea del folklore català.

Artur Mas
President de la Generalitat de Catalunya

La cultura popular és la màxima expressió de tot un poble i, per tant, l'expressió més representativa del conjunt d'aquest poble.

Catalunya, com a poble de ple dret que és i que anhela encara a ser-ho molt més, fa palesa aquesta afirmació mostrant i projectant al món la seva forma d'expressió cultural més genuïna, la cultura popular.

Cada estiu per aquestes dates, la cultura popular catalana es converteix en ambaixador festiu català i trasllada una representació a una ciutat europea, per tal de mostrar la cultura catalana, però també per a conèixer la cultura del país que l'acull. Aquestes jornades no són només una exhibició de cultura popular catalana, són també uns jornades d'intercanvi i aprenentatge, perquè tota forma d'expressió cultural és comunicació. Catalunya mostra i dona, però també rep i s'enriqueix.

L'aplec de Torí és ja el 28è aplec que Adifolk ve organitzant ininterrompudament cada any. És per tant una feina de llarg recorregut. En aquest sentit no és una efímera flor d'estiu. És una actuació continua i tenaç que assoleix els seus objectius any rere any.

Ara més que mai, Catalunya ha de continuar obrint-se i explicant-se a Europa. Gràcies a tots i totes les que heu fet, feu i fareu possible els aplecs internacionals de cultura popular catalana, perquè us convertiu de fet en els millors ambaixadors catalans al món.

*Lluís Puig i Gordi
Director general de Cultura Popular, Associacionisme
i Acció Culturals de la Generalitat de Catalunya*

Què és Catalunya? / Che cos'è la Catalunya?

Catalunya és un país de set milions d'habitants situat a l'Europa mediterrània que ha gaudit durant set-cents anys de sobirania i, malgrat haver-la perdut, sempre ha mostrat la voluntat de recuperar-la. Una mostra d'aquest esperit nacional ha estat i és la conservació de la llengua, les tradicions i la cultura pròpies, a partir de la gran vitalitat dels catalans que, agrupats en associacions, han mantingut i mantenen aquests signes d'identitat. Un dels senyals més representatius de cada poble és la conservació d'un folklore. En el cas de Catalunya, no solament és vigent sinó que en els darrers anys ha experimentat un gran creixement i una forta consolidació, com una forma lúdica d'expressar la identitat catalana.

La Catalunya, paese di sette milioni di abitanti situato nell'Europa mediterranea, è da più di mille anni strutturata con una lingua propria, una cultura propria e un'evoluzione socio-politica ben differenziate, che hanno contribuito non indifferentemente alla cultura universale.

Lo spirito nazionale e il loro modo di differenziarsi, si manifestano con la volontà di conservare lingua e tradizioni, rappresentate dalla grande vitalità culturale che fa parte della storia stessa dei catalani, da sempre uniti in associazioni per mantenere viva e vitale la propria identità. Un'identità declinata anche nel folklore vitale che è rappresentato da ogni singola città catalana con espressioni e manifestazioni presenti storicamente ma che negli ultimi anni sono cresciute e si sono consolidate attraverso diverse pratiche, dove hanno trovato grande spazio anche quelle della forma ludica.

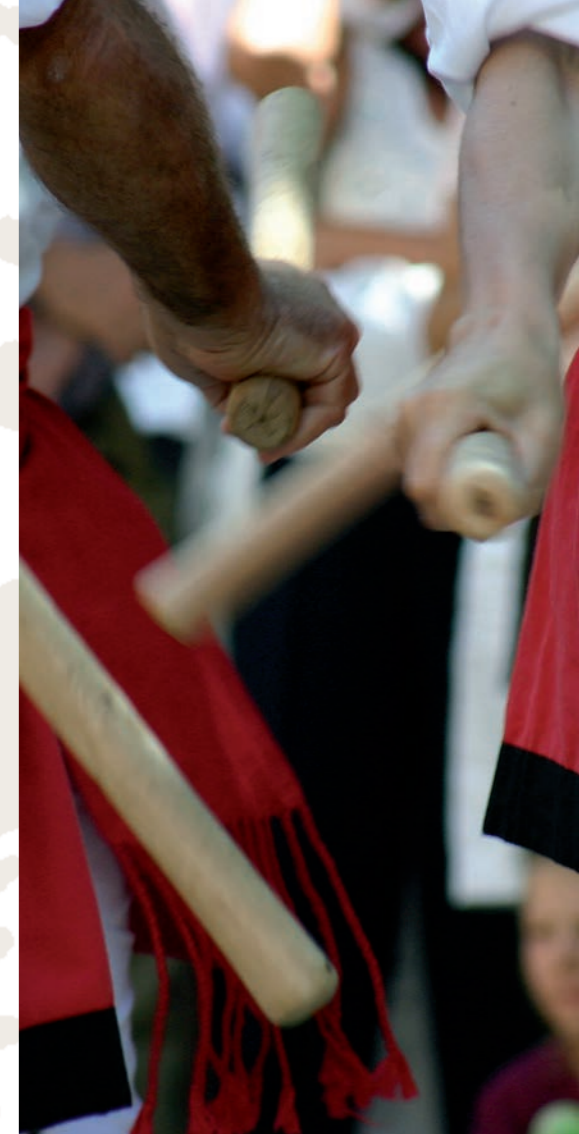
El folklore / Il Folklore

Ball de bastons / Ballo dei bastoni

El ball de bastons té uns orígens reculats però incerts. Prové, per una banda, de danses que s'efectuaven amb bastons llargs, com els que usen els pastors i, per altra banda, d'antigues danses guerreres molt similars a les d'altres països, en les quals utilitzaven espases.

El ball de bastons és una de les danses més generalitzades al territori català, amb més d'un centenar de grups, cada un amb la seva indumentària. La coordinació necessària i sobretot el ritme, que tot sovint s'incrementa progressivament, fan d'aquest ball una dansa espectacular i emocionant, de la qual es pot dir que és la lluita convertida en dansa.

Il ballo dei bastoni è una delle tradizioni ancestrali della Catalunya. Trae origine da balli in cui venivano utilizzati lunghi bastoni da pastore, ma anche da antiche danze di guerra, diffuse in tutto il Mediterraneo, in cui si utilizzavano delle spade. Con più di cento gruppi attivi, il ballo dei bastoni è uno dei balli più diffusi nel territorio catalano. La peculiarità di questi gruppi, adornati ognuno con il proprio costume caratteristico, sta nel dedicarsi esclusivamente a questo tipo di ballo. La coordinazione e il ritmo necessari, che spesso incrementano progressivamente, fanno del ballo dei bastoni una danza spettacolare ed emozionante, trasformando la lotta in una vera e propria danza.

Ball de pastorets / Il ballo dei pastori

El Ball de Pastorets és un ball de bastons de pal llarg que evoca la vida del pastor. El seu origen és incert, tot i que a la cultura popular catalana el pastor simbolitza aquell que viu fora de la comunitat, en contacte amb la natura i, dotat d'enginy, però mancat de lletres i innocent. Un personatge que pot expressar allò que no es pot dir des de dins de la pròpia comunitat.

Aquest ball ja es troba documentat als seguicis populars de moltes poblacions, principalment del Penedès i les comarques tarragonines, des del segle XVII. Els balladors solen ser nou joves a les ordres d'un cap anomenat Majoral. Piquen a terra i entre ells amb uns llargs bastons en un simbòlic intent de fertilitzar la terra. El Ball consta de diverses parts, entre les quals destaca l'opció de recitar versos satírics.

Il ballo dei pastori è un ballo con dei bastoni lunghi di legno che richiama la vita del pastore. La sua origine è incerta, anche se nella cultura popolare catalana il pastore rappresenta colui che vive fuori della comunità, in contatto con la natura e dotato di ingegno, ma senza istruzione né malizia. Rappresenta il personaggio che può dire, nella sua semplicità, le verità che non si possono esplicitare liberamente all'interno della sua comunità. Questo ballo è già documentato nelle sfilate popolari di molte popolazioni, principalmente nell'area geografica del Penedes e nelle comarce Tarragonesi, dal secolo XVII. I danzatori devono essere dei giovani agli ordini di un capo chiamato "Majoral". Sbattono i lunghi bastoni per terra e tra loro in un simbolico intento di fertilizzare la terra. Il ballo è costituito da diverse parti, tra le quali si distingue la variante di recitare versi satirici.

Bestiari festiu / Bestiario festivo

El bestiari festiu català, que és variat, s'agrupa en els àmbits següents: foc, protocol i animació. Dins el grup del foc, podem trobar tota una sèrie de dracs en què entra en joc el treball amb pirotècnia. En l'apartat de protocol, hi ha el bestiari més noble i reial, que inclou la solemnitat de l'àliga, la mulassa, el lleó o el bou. Finalment, el darrer bloc és el d'animació. En aquest apartat altres bèsties, com ara cavallets, cuques, galls, ossos, mussols i un llarg etcètera augmenten la família. Pel que fa a l'origen de les peces actuals, l'hem d'anar a buscar en les processons de Corpus i en les representacions medievals.

Nel territorio catalano è capillarmente presente la tradizione del "Bestiari Festiu", ossia tutte quelle rappresentazioni zoomorfe a carattere festivo, che si compongono di sagome allegoriche movimentate da persone. All'interno della grande varietà esistente, il bestiario festivo catalano si può catalogare nei seguenti ambiti: fuoco, cerimoniale e animazione. All'interno dell'ambito del fuoco possiamo incontrare una varietà di draghi circondati da fuochi e scintille; nel gruppo del cerimoniale sono presenti le figure più nobili e regali, come l'aquila, il leone, la mula e il bue; troviamo infine una gran varietà di elementi che costituiscono l'animazione di strada.

L'origine delle attuali figure si può riscontrare nella tradizione cattolica del Corpus Christi e nelle raffigurazioni medievali. L'aquila e il drago sono tra le figure più importanti, che ricoprivano un ruolo primario nelle processioni del Corpus Christi.

Capgrossos / Capgrossos

Coneixem l'existència de capgrossos en seguicis religiosos o festius des del segle XVIII. La seva funció era la d'obrir pas a la comitiva encapçalada pels gegants, i només en algunes poblacions trobem comparses fent un ball o amb un protagonisme marcat. Després de la Guerra Civil, molts pobles compren capgrossos per acompanyar els gegants. Primer són cares humanes fins que, amb l'arribada de la democràcia i la recuperació del carrer com a espai lúdic, les figures tenen estètiques més imaginatives. En les darreres dècades el nombre de capgrossos ha crescut sense parar i ha esdevingut la població festiva més gran del país. Grups i institucions del país treballen perquè en les nostres festes s'aprofitin més les grans possibilitats d'interpretació dels capgrossos, davant de la majestuositat dels gegants.

Siamo a conoscenza dei Capgrossos nei cortei religiosi o festivi già a partire dal XVIII Secolo. La loro funzione era quella di aprire il passo alla sfilata dei giganti, e solo in alcuni territori li ritroviamo come comparse durante i balli o con un protagonismo ben definito. Dopo la Guerra Civile, molti villaggi iniziarono ad utilizzare i capgrossos per accompagnare i giganti. All'inizio rappresentavano volti umani, fino a che, con l'arrivo della democrazia e il recupero della strada come spazio ludico, le figure hanno iniziato ad essere più creative. Negli ultimi decenni il numero dei capgrossos è cresciuto senza fermarsi fino a divenire uno degli elementi festivi più importanti del paese. Gruppi e istituzioni lavorano perchè nelle feste emerga la grande varietà di interpretazione dei capgrossos, davanti alla maestuosità dei giganti.

Castells / Torri umane

Els castells provenen d'antigues danses que acabaven amb construccions humanes, ja datades a l'Edat mitjana. La forma actual dels castells apareix ara deu fer uns dos-cents anys a Valls i s'ha mantingut gairebé sense variació fins avui. L'alçada, la bellesa i la fragilitat de les construccions, alçades solament amb cossos, converteixen aquest element de la nostra cultura tradicional en únic. Es diu que per fer castells fa falta força, equilibri, valor i seny, elements que simbolitzen la manera de ser del poble català. Els darrers anys, els castells han arribat al punt més alt de la seva història amb un nombre de colles creixent i amb construccions de deu pisos d'alçada. I des de l'any 2010 són Patrimoni cultural immaterial de la humanitat per la UNESCO.

I Castellers (torri umane) provengono da antichi balli, che terminavano con piccole costruzioni umane, riconducibili al medioevo. Le forme attuali dei castellers sono apparse per la prima volta circa duecento anni fa presso Valls, e si sono mantenute invariate fino ai giorni nostri. L'altezza, la bellezza e la fragilità delle costruzioni, fanno di questa tradizione un elemento unico della cultura catalana. Per la costruzione dei castells sono necessari forza, coraggio, equilibrio e controllo, che secondo la tradizione sono gli elementi che simboleggiano l'ideale della cultura catalana. Negli ultimi anni, sempre più gruppi raggiungono l'incredibile obiettivo dei dieci piani umani d'altezza. Nel 2010 l'UNESCO ha dichiarato i castells Patrimonio Immateriale dell'Umanità.

Cobla / Cobla

La cobla és el nom de la formació orquestral tradicional catalana. A mitjan segle XIX, Pep Ventura, buscant noves formes musicals que adquirissin popularitat, va crear la cobla actual tot afegint-hi instruments creats pel luthier rossellonès Andreu Toron.

Actualment, la cobla està formada per onze músics: un flabiol i un tamborí –tocats pel mateix músic–, dos tibles, dues tenores (instrument de vent de la família de l'oboè i que dóna el so característic de la cobla), dues trompetes, un trombó de pistons, dos fiscorns (instrument greu molt semblant al bombardí) i un contrabaix. La cobla, que va néixer amb la sardana, no solament interpreta aquesta dansa, ja que la seva riquesa musical li permet interpretar fins i tot composicions clàssiques, amb un timbre musical autòcton.

Cobla è il nome della tradizionale formazione orchestrale catalana. A metà del XIX secolo, Pep Ventura, compositore e musicista, concentrò il suo lavoro nella ricerca di nuove forme musicali che potessero divenire popolari. Nacque così la cobla nella sua forma attuale, che prevedeva l'utilizzo di strumenti creati dal liutaio rossiglione Andreu Toron.

Attualmente la cobla è formata da undici musicisti: un flabiol e un tamborí – suonati dallo stesso musicista – due tibles, due tenoras, due trombe, un trombone a tiro, due fiscorni e un contrabbasso.

La cobla, nata con la sardana, non interpreta solamente questa danza, ma la ricchezza musicale dell'ensemble gli permette di interpretare ogni tipologia di composizione, comprese quelle classiche, con un timbro musicale autoctono.

Drac / Draghi

Els dracs, animals fantàstics que compendien totes les pors ancestrals, són comuns a totes les mitologies i a tots els llegendaris. Com tants d'altres elements mitològics, el drac s'incorpora a les processons de Corpus medievals com a element pedagògic de prevenció contra el mal. Amb el temps, l'atractiu festiu s'imposa al simbolisme religiós i en molts casos es converteix en un element identificatiu de la festa, comú a moltes poblacions. El seu protagonisme, per davant d'altres animals de la mitologia popular, pot anar lligat també a la llegenda del drac que mor a mans de Sant Jordi, patró de Catalunya.

I dracs (draghi) sono comuni in tutte le mitologie e in tutte le leggende; sono animali fantastici che riassumono tutte le paure ancestrali. Con bocche feroci, squame di serpente, artigli e ali da pipistrello, vogliono rappresentare i timori nascosti nell'inconscio collettivo.

Come tanti altri elementi mitologici, il drago si inserisce nelle processioni medievali del Corpus Christi come elemento pedagogico di prevenzione contro il male. Con il tempo, l'attraente festiva si impone al simbolismo religioso e in molti casi lo converte in un elemento identificativo della festa, comune a molti villaggi.

Il suo protagonismo, accanto ad altri animali fantastici della mitologia popolare, può risalire al drago che nella leggenda muore per mano di San Giorgio, patrono della Catalunya.

Esbarts / Esbarts

Els esbarts són agrupacions amateurs que treballen la dansa tradicional catalana com a espectacle. Aquests grups es van començar a crear a principis del segle XX amb la intenció d'estudiar, restituir i oferir a tothom la gran varietat de balls que formaven part del patrimoni festiu de cada població.

Les danses que ofereixen en molts casos encara són vives i es ballen a cada població d'origen dins un context festiu. D'altres s'han perdut en l'ús quotidià i els esbarts les mantenen vives en els seus espectacles. Els esbarts, a partir de la bellesa de les seves actuacions, són una mostra viva del nostre patrimoni cultural.

Gli Esbarts sono gruppi amatoriali che creano spettacoli di danze tradizionali catalane. Questi gruppi hanno iniziato a formarsi all'inizio del XX secolo con l'intenzione di studiare, recuperare e valorizzare la grande varietà di danze che fanno parte del patrimonio folklorico di ogni paese catalano.

Durante questi anni, gli Esbarts hanno lavorato in modo efficace e duraturo, per preservare le danze tradizionali catalane.

I balli presentati sono in molti casi tuttora praticati nelle comunità di origine nei contesti festivi. Altri balli non vengono più praticati abitualmente, ma sono tenuti in vita proprio dagli Esbarts, durante i loro spettacoli. Gli Esbarts, con la bellezza delle loro tradizioni, sono dimostrazione viva e vitale del patrimonio culturale catalano.

Falcons / Falconi

Els falcons van ser introduïts a Catalunya als anys trenta per moviments catòlics; per tant, són d'aparició moderna. Aquesta pràctica, gimnàstica i popular alhora, és originària d'uns grups folklòrics txecs anomenats sokol. L'activitat va prendre un caire popular i es va estendre, mantenint-se viva a les comarques del Gran Penedès.

La pràctica dels falcons ha anat variant lleugerament des dels inicis, i ha rebut influències castelleres pel que fa a la indumentària o a l'acompanyament de les gralles, fins i tot incorporant a les seves construccions figures inspirades en castells.

I Falcons vengono introdotti in Catalunya negli anni '30 come attività legata all'ambiente cattolico. Si tratta di una moderna pratica, ginnica e popolare al tempo stesso, nata da un gruppo folk chiamato Sokol. L'attività, di carattere tipicamente popolare, si è diffusa e viene praticata nella regione del Penedes del Grande. La tradizione dei Falcons è leggermente cambiata rispetto alla tradizione iniziale: è stata infatti influenzata dai Castelliers, sia per quanto riguarda l'abbigliamento che per l'accompagnamento con i Gralles. Nella costruzione stessa vengono incorporate figure ispirate ai Castells.

Gegants / Giganti

La presència de gegants a les festes catalanes està documentada des del segle XIV i s'ha mantingut viva fins avui. Inicialment, igual que a la resta d'Europa, els gegants eren representacions bíbliques que formaven part de les processons de Corpus. A poc a poc van anar canviant el seu caràcter religiós pel lúdic i van incorporar-se com a element indispensable en els actes festius de cada població.

En aquests moments, no solament són unes figures de cartró pedra que desfilen, sinó que també executen balls amb coreografies cada vegada més complexes. Acostumen a representar personatges històrics o llegendaris de la població a la qual pertanyen, i esdevenen un senyal d'identitat local. Veure els gegants al carrer sempre és sinònim de festa.

La presenza dei gegants (giganti) nelle feste catalane, è documentata dal XVI secolo ed è rimasta viva fino ad oggi. Inizialmente, come nel resto d'Europa, i giganti erano rappresentazioni bibliche presenti nelle processioni del Corpus Christi. Poco a poco abbandonarono il loro valore religioso per mantenere l'aspetto ludico, aggiungendosi come elemento costante nelle attività festive delle varie comunità.

Oggi i gegants non sono solamente figure di cartone che sfilano durante le parate, ma possono anche ballare componendo coreografie ogni volta più complesse. Solitamente rappresentano personaggi storici o leggendari delle comunità a cui appartengono, e si trasformano in un simbolo di identità locale. Veder sfilare i giganti per strada, in Catalunya è sempre sinonimo di festa.

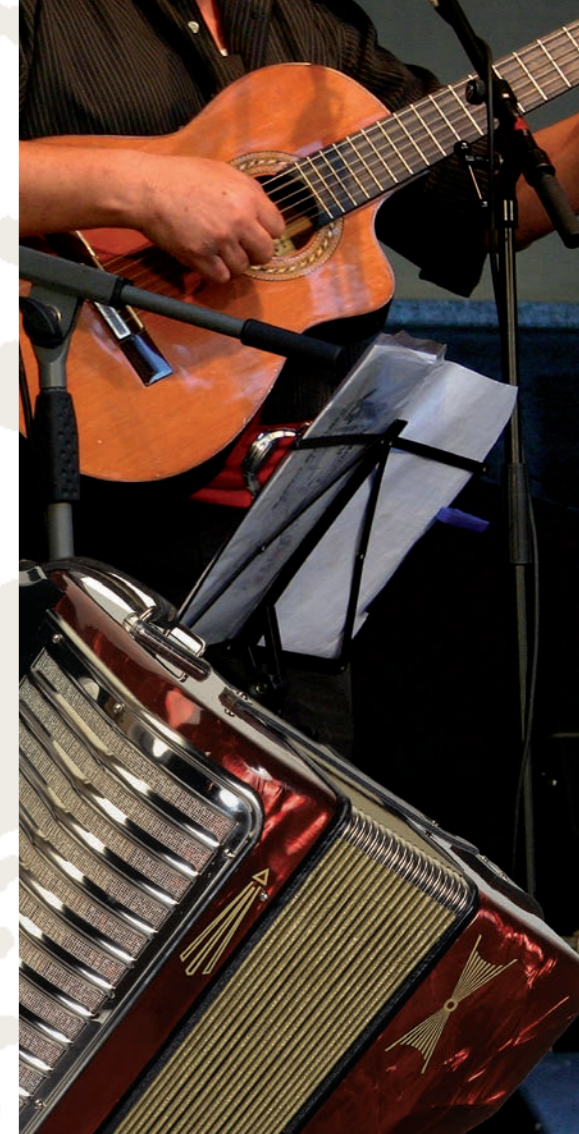
Havaneres / Habanera

Cal cercar els seus orígens en la contradansa criolla, la dansa cubana o la dansa havanera, un antic ball molt popular als salons de l'Havana. Més endavant es va desdoblar en cant i ball per, finalment, convertir-se en un gènere per ser cantat.

L'havanera es va introduir a Catalunya gràcies a diverses vies, com ara els soldats que tornaven de Cuba, els mariners que efectuaven travessies comercials i els indians que tornaven a Catalunya.

Els primers grups estaven formats per tres veus que només s'acompanyaven portant el ritme amb les mans, picant sobre la taula de les tavernes. Avui dia estan compostos per tres o quatre veus i acompanyament de guitarra i acordió, encara que darrerament hi ha propostes amb més instrumentació.

Le loro origini si ritrovano già nella controdanza criolla (un genere di danza popolare del XIX secolo). La danza cubana o danza havanera, è un'antica danza tuttora in voga nei saloni da ballo dell'Havana. Con il tempo ha subito una divisione tra canto e ballo ed infine si è convertito definitivamente in un genere di canzone. L'havanera viene introdotta in Catalunya in vari modi: con i soldati di ritorno da Cuba, con i marinai che percorrevano le tratte commerciali, e tramite gli indigeni trasferitisi in Catalunya. I primi gruppi erano formati da tre voci che normalmente venivano accompagnate ritmicamente dalle mani che battevano sui tavoli delle taverne. Oggi, i gruppi sono composti da tre o quattro voci e accompagnati da chitarra e fisarmonica. Negli ultimi anni si sta aumentando sempre di più l'accompagnamento musicale.

Jocs tradicionals / Giochi tradizionali

Els pobles són allò que parlen, allò que mengen i també allò que juguen.

Jugant construïm la identitat personal i la de comunitat. El joc és escola de democràcia: es pacten les normes i es respecten. Aprenem els límits i a traspasar-los. Ampliem vocabulari que ens permet entendre'ns amb els demés. Joc és llibertat, ens sentim lliures mentre juguem.

A Catalunya el joc vertebrava la societat: les bitlles, els jocs d'anell, els jocs de taverna, els jocs al carrer... Jugant les persones s'integren i Catalunya es integradora i juganera.

Des de la infància fins a la maduresa **SOM ALLÒ QUE JUGUEM.**

I popoli si riconoscono da come parlano, mangiano e da come giocano.

Giocando costruiamo l'identità personale e quello della comunità. Il gioco è la scuola della democrazia: si pattuiscono le norme e si rispettano. Apprendiamo quali sono i limiti e come superarli. Ampliamo il vocabolario che ci permette di capirci con gli altri. Il gioco è libertà, mentre giochiamo ci sentiamo liberi. In Catalunya il gioco è la spina dorsale della società: "i birilli", i giochi di abilità, i giochi da osteria, i giochi di strada.... Giocando le persone si integrano, e la Catalunya è integratrice e giocherellona!

Dall'infanzia all'età adulta **NOI SIAMO COME GIOCHIAMO.**

Moixiganga / Moixiganga

La moixiganga és una representació dansada en què, per mitjà d'uns exercicis gimnàstics i unes torres humanes, es representen escenes de la passió de Jesucrist, encara que pot representar alguns altres arguments. Hi ha qui creu que la moixiganga va estendre's en determinats indrets del sud del Principat, on va ser anomenada ball de valencians, i que va evolucionar cap als castells actuals.

A Catalunya trobem aquesta classe de moixiganga, per exemple, a Valls, Reus, Vilafranca, Sitges, Torredembarra, Badalona i Tarragona. En canvi, la moixiganga de Lleida, tot i tenir un origen religiós, ha evolucionat cap a un terreny més purament festiu i lúdic. A Barcelona la moixiganga ha estat inexistente o desconeguda, a banda les visites de moixigangues de fora, fins a les festes de Santa Eulalia del 2014, en que va ser presentada en públic.

La moixiganga è una rappresentazione danzata in cui, attraverso alcuni esercizi ginnici e delle torri umane, si rappresentano scene della passione di Gesù Cristo; possono essere rappresentati anche altri argomenti. C'è chi crede che la moixiganga si diffuse in alcune località del sud del Principato Catalano, dove fu nominato ballo dei valenziani, e che si è evoluto fino agli attuali castelli umani.

In Catalunya troviamo questo tipo di moixiganga, ad esempio, a Valls, Reus, Vilafranca, Sitges, Torredembarra, Badalona e Tarragona. Mentre la moixiganga di Lleida, anche se ha un'origine religiosa, si è evoluta verso un ambito più puramente festoso e ludico. A Barcelona la moixiganga era inesistente o sconosciuta, a parte le visite delle moixigangues di fuori, fino alle feste di Santa Eulalia del 2014, quando fu rappresentata in pubblico.

Música tradicional / Musica tradizionale

A Catalunya, la música amb arrels ètniques o interpretada amb instruments autòctons no és un fet aïllat; avui és un moviment popular en creixement constant. La recuperació, i fins i tot la reinvençió de velles melodies, és un treball que molts grups duen a terme per oferir aquestes músiques en sessions de ball o de concert.

Amb el treball d'aquest moviment musical s'han recuperat antics instruments –en desús fins fa poc– i músiques antigues. Fins i tot s'ha aconseguit que, quan aquests instruments antics es barregen amb els moderns, la música tingui un timbre marcadament català. Aquests grups han convertit la música tradicional no sols en un element d'estudi, sinó en una realitat viva.

Il Catalunya, la musica con radici etniche e interpretata con strumenti autoctoni, non rappresenta un fenomeno isolato e occasionale, ma un movimento popolare in costante crescita. Il recupero e la riedizione di vecchie melodie costituiscono il lavoro di molti gruppi che diffondono la loro musica nelle strade e nelle piazze, sia per accompagnare gruppi folkloristici, sia in balli e concerti.

Attraverso questo lavoro di ricerca è stato possibile recuperare l'utilizzo di antichi strumenti – caduti in disuso in poche generazioni – e musiche, rendendo la musica, ottenuta dall'insieme di questi strumenti, di carattere e timbro spiccatamente catalani. Il merito di tali gruppi è quello di aver trasformato la musica tradizionale da elemento di studio a realtà vitale.

Sardanes / Sardanes

La sardana és un ball rodó que molts catalans consideren la dansa nacional de Catalunya. Com a evolució d'una antiga dansa anomenada sardana curta, a mitjan segle XIX el músic Pep Ventura i el ballador Miquel Pardas van modificar-la i van fixar-ne les normes per les quals encara avui es regeix. Amb aquesta reforma de la sardana, també es crea la cobla actual.

Quant a les colles sardanistes de competició, neixen a començaments del segle XX en un moment d'expansió de la sardana, que en aquell moment era una dansa de moda. Actualment també s'organitzen campionats en què les colles, formades per sis parelles, competeixen per veure quina balla millor i amb més harmonia de conjunt. Així, els concursos agrupen la major part del jovent sardanista i la competició afegeix a la dansa un atractiu complementari.

La sardana è un ballo circolare che è stato assunto a danza tradizionale Catalana per eccellenza. A metà del XIX secolo, da un antico ballo chiamato sardana corta, il musicista Pep Ventura e il ballerino Miquel Pardas, svilupparono la sardana stabilendo le norme su cui si fonda ancora oggi. Con la riforma della sardana appare anche la creazione della cobla attuale.

I gruppi sardanisti da competizione nascono all'inizio del XX secolo, in un momento di espansione della sardana, considerata allora di gran moda. Attualmente si organizzano veri e propri campionati, durante i quali i gruppi, formando sei coppie, competono sulla tecnica di ballo e sull'armonia d'insieme. I concorsi raggruppano la maggior parte dei giovani sardanisti, che attraverso la competizioni conferiscono alla danza un'ulteriore attrattiva.

Programa / Programma

agost / agosto - 2015

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Divendres 7 / Venerdì 7

16:00 - Església de San Filippo Neri / Chiesa di San Filippo Neri:

Concert: La Música a l'entorn de Montserrat

Quartet segle XVIII i Dansa Barroca

Concerto: La Música intorno Montserrat

Quartetto secolo XVIII e Danza Barroca

18:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes: Cobla Camps / Sardanes: Cobla Camps

21:00 - Teatre Carignano / Teatro Carignano

Espectacle inaugural: Les quatre estacions / Spettacolo inaugurale: Le quattro stagioni

Formacions musicals / Gruppi musicali

Sacaires de Tarragona, Ministrers del Sabre,

Cobla Volta Mòn

Formacions cultura popular / Gruppi cultura popolare

Bastoners Estelladors de Prats de Lluçanès, Moixiganga de Sitges, Capgrossos de l'ACGC, Colla castellera Xics de Granollers, Colla Xàldiga, Ball de pastorets de Vilafranca, Esbart Sabadell Dansaire, Falcons de Barcelona, Gegants de la Pedrera de Barcelona, Capgròs Joan Amades de la Fundació La Roda, Dansa Barroca.

Dissabte 8 / Sabato 8

10:30 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Plantada de l'Imaginari / Le figure immaginare

Gegants de la Pedrera de Barcelona, Gegants de Maials, Gegantons d'Aitona, ABP – Cabeçuts de Sitges.

11:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Jocs Tradicionals / Giochi tradizionali

Companyia de jocs l'Anònima.

11:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes i Falcons / Sardanes e Falconi

Cobla Camps, Colla Xàldiga, Colla Dolç Infern i Falcons de Barcelona.

12:00

Recepció oficial als grups participants per part de l'ajuntament de Torí / Ricevimento ufficiale dei gruppi partecipanti da parte del comune di Torino

17:00 - Cercavila / Cercavila (sfilata con il coinvolgimento spettatori)

18:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Espectacle Benvinguts a Catalunya:

L'hivern i la primavera / *Spettacolo Benvenuti in Catalogna: L'inverno e la primavera.*

Havaneres Voramar, Grup Ventsonats, Artüsin Associazione culturale, Gegants de l'ACGC, Gegants de Poble Nou de Manresa, Gegants de la Pedrera de Barcelona, Cobla Volta Món, Esbart Sabadell Dansaire, Colla Sa Palomera, Colla Sol Ixent, Ball de Pastorets de Vilafranca, Bastoners Estelladors de Prats de Lluçanès, Cabeçuts de Sitges, Capgrossos de l'ACGC, Falcons de Barcelona.

22:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Espectacle La Lluna i el Sol, la Dora i el Po /

Spettacolo La Luna e il Sole, la Dora e il Po

Cobla Camps, Sacaires de Tarragona, Ministrers del Sabre, Colla castellera Xics de Granollers, Gegants de Maials, Gegantons d'Aitona, Moixiganga de Sitges, Es Fadrins de Vielha, Drac de l'Agrupació del Bestiari Festiu de Catalunya, Artüsin Associazione culturale, Colla Xàldiga, Colla Dolç Infern.

Diumenge 9 / Domenica 9

10:30 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Plantada de l'imaginari / *Le figure immaginare*

Gegants de l'ACGC, Gegants de Poble Nou de Manresa, Drac de l'Agrupació del Bestiari Festiu de Catalunya, Capgrossos de l'ACGC, Capgrossos de la Fundació La Roda.

11:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Jocs Tradicionals / *Giochi tradizionali*

Companyia de jocs l'Anònima.

11:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes i Castells / *Sardanes e Castelli*

Cobla Volta Món, Colla Sol Ixent, Colla Sa Palomera i Colla castellera Xics de Granollers

17:00

Gran Seguici de Comiat / *Gran Sfilata di saluto*

17:30 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Cultura popular catalana universal i viva, l'estiu i la tardor / *Cultura popolare catalana universale e viva, l'estate e l'autunno*

Sacaires de Tarragona, Ministrers del Sabre, Gegants de Maials, Gegantons d'Aitona, Gegants de l'ACGC, Gegants de Poble Nou de Manresa, Grup Ventsonats,

Es Fadrins de Vielha, Colla Xàldiga, Colla Sa Palomera, Colla Sol Ixent, Colla Dolç Infern, Colla Castellera Xics de Granollers, Moixiganga de Sitges, Capgrossos de l'ACGC, Havaneres Voramar.

19:30 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Concert de Cobles / *Concerto delle Cobles*

Cobla Camps i Cobla Volta Món

Esbart Sabadell Dansaire i les colles sardanistes.

22:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Espectacle de Cloenda "Eridamus"

Espectacle conjunt de cultura popular /

Spettacolo di chiusura "Eridamus"

Gegants de la Pedrera de Barcelona, Falcons de Barcelona, Cabeçuts de Sitges, Ball de Pastorets de Vilafranca, Esbart Sabadell Dansaire, Ministrers del Sabre, Cobla Volta Món, Cobla Camps, Bastoners Estelladors de Prats de Lluçanès, Colla Xàldiga, Colla Sa Palomera, Colla Sol Ixent, Colla Dolç Infern, Drac de l'Agrupació del Bestiari Festiu de Catalunya.

Concert: La Música a l'entorn de Montserrat /
Concerto: La Música intorno Montserrat

Divendres 7 / Venerdì 7

16.00 h - Església de San Filippo Neri / Chiesa di San Filippo Neri
Quartet segle XVIII - Danza Barroca / Quartetto secolo XVIII - Danza Barocca

Direcció Musical / Direzione Musicale
Joan Gómez

Intèrprets / interpreti
Quartet segle XVIII / Quartetto secolo XVIII

Piano / Pianoforte

Oriol Pujol

Violoncel / Violoncello

Pere Cardoner

Oboè / Oboe

Xavier Pinyol

Flauta / Flauto

Joan Gómez

Dansa Barroca / Danza Barocca

Direcció / Direzione

Anna Bigas

Programa / Programma

Llibre Vermell de Montserrat / Libro rosso di Montserrat

Anònim del segle XIV / Anonimo del XIV secolo

O Virgo splendens

Stella splendens

Laudeamus Virginem Mater est

Los set goyts recomptarem

Spelndes ceptigera

Polorum reginanomnium nostra

Cuncti simus concanentes: Ave Maria

Marian Martrem virginem

Imperaytriz de la ciutat joyosa

Ad mortem festinamus

O virgo splendens hic in monte celso

Famfarria imperiale

Pare Antoni Soler (1729-1783) (mestre de capella de l'Escorial) / Padre Antonio Soler, maestro della cappella dell'Escorial

Sis quintets instrumentals / Sei quintetti strumentali

Josep Vinyals (1772-1825) (mestre de música de l'Escolania de Montserrat) / maestro di musica del Coro di Montserrat

Suite de danses barroques anònimes / Suite di danze baroque di autore anonimo

La contradansa del segle XVIII

Boure

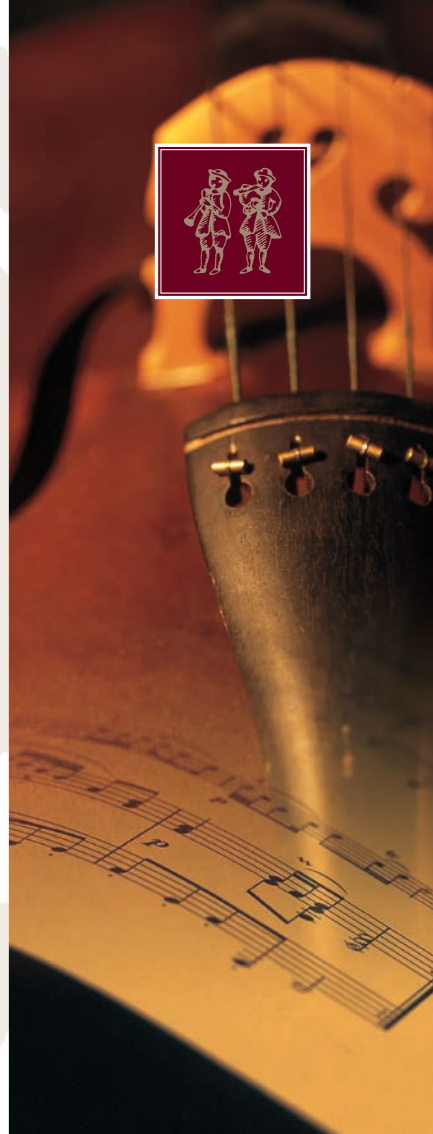
Aria

Gavota

Rigodon

Menuet

El rotiletó

Ballades i Concert de Cobles / Balli e Concerto delle Coble

Divendres 7 / Venerdì 7

18.00 h - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes / Sardanes
Cobla Camps

Dissabte 8 / Sabato 8

11.00 h - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes i Falcons / Sardanes e Falconi
Cobla Camps - Falcons de Barcelona

Diumenge 9 / Domenica 9

11.00 h - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes i Castells / Sardanes e Castelli
Cobla Volta Món - Colla castellera Xics de Granollers

Diumenge 9 / Domenica 9

19.30 h - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo

Sardanes / Sardanes
Cobla Volta Món i Cobla Camps / Esbart Sabadell Dansaire /
Colla Sa Palomera / Colla Sol Ixent / Colla Dolç Infern

Direcció Musical / Direzione Musicale
Joan Gómez

Cobla Volta Món - Cobla Camps

Director / Direttore
Joan Gómez

Colles sardanistes

Colla Sol Ixent

Colla Xàldiga

Colla Dolç Infern

Colla Sa Palomera

Castellers

Colla castellera Xics de Granollers

Falcons

Falcons de Barcelona

Esbarts

Esbart Sabadell Dansaires

Audicions de sardanes /
Audizioni di sardana

Divendres 7 / Venerdì 7

18:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo
Cobla Camps

Petits Laietans - Joan Jordi Beumala
Vents de Carroig - Jaume Bonaterra
Sis de set - Enric Ortí

Sant Llorenç gran reserva - Pitu Chamorro
Joves triomfants - Lluís Alcalà
El canó de Palamós - Joan Làzaro

Dissabte 8 / Sabato 8

11:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo
Cobla Camps

L'aplec de Cubelles - Jordi Paulí
Súria, 40 anys d'aplec - Carles Santiago
Gresca Pirata - Xavi Pinyol
Juditona - Ricard Viladesau
Penya blaugrana de Manresa - Dolors Viladrich
Roses Gentil - Francesc Mas Ros

Diumenge 9 / Domenica 9

11:00 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo
Cobla Volta Món

Comencem - Jordi Feliu
Un món màgic - Eduard Sendra
Op.41 - Robert Agustina
El Pere de Santa Maria - Galderic Vicens
Mig segle d'esbart - Pitu Chamorro
Somnis de fidelitat - Enric Ortí

Concert / Concerto

Diumenge 9 / Domenica 9

19:30 - Plaça San Carlo / Piazza San Carlo
Concert / Concerto
Cobla Volta Món i Cobla Camps

Cobla Volta Món

Aura d'Abril - Joaquim Serra
La poesia de les Violetes - Francesc Teixidó
El meu barco - Enric Morera

Cobla Camps

Quan tot quedí lluny - Enric Ortí
Juny - Juli garreta
Manresa cor de Catalunya - Florenci Trullàs

Cobla Volta Món

Camins - Jesús Ventura

Cobla Camps i Esbart Sabadell Dansaires
Contradansa d'Alentorn - Manuel Oltra

Cobla Volta Món i Cobla Camps

Muntanyes del Canigó - Dani Gasulla
Marxa sobre temes populars - Joaquim Serra
Baixant de la Font del Gat - Enric Morera
(amb les colles sardanistes Dolç Infern, Sol Ixent
i Sa Palomera)

Grups participants / Gruppi partecipanti

Agrupacions musicals / Gruppi musicali
Quartet segle XVIII (L'Estartit, Baix Empordà)
Ministrers del Sabre (Mataró, Maresme)
Grup Ventsonats (Palamós, Baix Empordà)
Sacaires de Tarragona (Tarragona, Tarragonès)

Ball de bastons / Il ballo dei bastoni
Bastoners "Estelladors"
(Prats de Lluçanès, Osona)

Balls de cercavila / Sfilate danzanti
ABP - La Moixiganga de Sitges (Sitges, Garraf)
Ball de Pastorets de Vilafranca (Vilafranca del Penedès, Alt Penedès)

Bestiari festiu / Bestiario festivo
Drac de l'Agrupació del Bestiari Festiu de Catalunya (Catalunya)

Capgrossos / Capgrossos
Capgrossos de l'ACGC (Catalunya)
Capgrossos de la Fundació La Roda (Barcelona, Barcelonès)
ABP - Cabeçuts de Sitges (Sitges, Garraf)

Castellers / Torri umane
Colla castellera Xics de Granollers (Granollers, Vallès Oriental)

Cobles / Coble
Cobla Volta Món (Catalunya)
Cobla Camps (Sant Joan de Vilatorrada, Bages)

Esbarts / Esbarts
Esbart Sabadell Dansaire (Sabadell, Vallès Occidental)
Grup de Dansa Barroca (Vallgorguina, Vallès Oriental)
Es Fradins de Vielha (Vielha, Val d'Aran)

Falcons / Falconi
Falcons de Barcelona (Barcelona, Barcelonès)

Gegants / Giganti
Gegants de l'ACGC portats pels Geganters de Cervera (Cervera, Segarra)
Gegantons d'Aitona (Aitona, Segrià)
Gegants de la Pedrera de Barcelona (Barcelona, Barcelonès)
Gegants de Maials (Maials, Segrià)
Gegants del Poble Nou de Manresa (Manresa, Bages)

Havaneres / Habanera
Voramar (La Bisbal d'Empordà, Baix Empordà)

Jocs tradicionals / Giochi tradizionale
Companyia de Jocs l'Anònima (Catalunya)

Colles sardanistes / Colles sardanistes
Colla Xàldiga (Barcelona, Barcelonès)
Colla Sa Palomera (Blanes, Selva)
Colla Sol Ixent (Vilanova de Bellpuig, Pla d'Urgell)
Colla Dolç Infern (Lleida, Segrià)

Grup italià / Gruppo italiano
Artüsìn Associazione Culturale (Roccaforte Mondovi, Cuneo)

Organitzen / Organizzatori:

ERIA Espaliani

Amb el suport / Sostenitori:

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

Diputació Tarragona

Diputació de Girona

Amb la col·laboració / Con la collaborazione:

CATALUNYA
RÀDIO

la xarxa

RàdioEstel

AGRUPAMENT
d'ESBARTS D'ANSAIRES

125 Anys
JOAN
AMADES

